

Punkt 5
Energitilsynets møde den 28. januar 2014

15. januar 2014
Engros & transmission
13/08233
/HGO

Metodegodkendelse af markedsmode
l for Kriegers
Flak havvindmøllepark – elforsyningslovens § 73 a

Resumé

1. I denne sag skal Energitilsynet tage stilling til godkendelse af en markedsmode

l for den kommende vindmøllepark på Kriegers Flak i Østersøen. Modellen forelægges for tilsynet, da der er tale om en ny markedsmode

l for en kombineret netløsning, hvor der på samme fysiske forbindelse etableres tilslutning af en havvindmøllepark og en interconnector mellem Danmark og Tyskland, og den samlede investering repræsenterer en betydelig økonomisk størrelse.

2. Markedsmodellen anmeldes nu, så den kan indgå som en del af rammebetingelserne i udbudsmaterialet, når Energistyrelsen udbyder koncessionen på Kriegers Flak medio 2014 med henblik på, at den første vindmølle kan starte produktion i 2018.

3. Energinet.dk har pligt til at sørge for nettilslutning af havvindemølleparker – herunder den kommende havvindemøllepark på Kriegers Flak i Østersøen. Energinet.dk udfører nettilslutningen af Kriegers Flak som en kombineret netløsning, der på samme fysiske kabelforbindelse dels tilslutter vindmølleparken til det østdanske transmissionsnet, dels – via en nærliggende tysk vindmøllepark – etablerer en udlandsforbindelse til udveksling af elektricitet med Tyskland.

4. Energinet.dk har ansøgt Energitilsynet om metodegodkendelse af en markedsmode

l for den kommende havvindmøllepark på Kriegers Flak. Anmeldelsen vedrører markedsmode

l for spotmarkedet på Kriegers Flak (dvs. hvor og hvordan produktionen fra Kriegers Flak bliver bragt til markedet) og markedsmode

l for balancemarkedet på Kriegers Flak (dvs. hvordan operatøren på Kriegers Flak stilles i forhold til håndtering og afregning af ubalancer i produktionen på havvindmølleparken).

Sekretariatet for
Energitilsynet

Carl Jacobsensvej 35
2500 Valby

tlf. 41 71 54 00
mail post@energitilsynet.dk
web www.energitilsynet.dk

5. SET vurderer, at den kombinerede netløsning er forenelig med EU's forordning vedrørende grænseoverskridende handel i det indre marked og direktiv om fremme af anvendelse af energi fra vedvarende energikilder.
6. EU's forordning vedrørende grænseoverskridende elhandel i det indre marked fastslår, at den størst mulige kapacitet på udvekslingsforbindelser skal stilles til rådighed for markedet. Direktiv om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder fastslår, at medlemslandene skal garantere prioriteret eller garanteret adgang til nettet for elektricitet produceret fra vedvarende energikilder.
7. SET har i vurderingen af foreneligheden lagt vægt på, at markedsmodellen har været diskuteret med EU-Kommissionen, der finder løsningen kompatibel med EU-reguleringen, idet modellen sikrer prioriteret/garanteret adgang for vindproduktionen, samtidig med at al tilgængelig kapacitet på udlandsforbindelsen stilles til rådighed for markedet.
8. I relation til den danske regulering (Elforsyningsloven, systemansvarsbekendtgørelsen og lov om Energinet.dk) vurderer SET indledningsvis, at den kombinerede netløsning er i overensstemmelse med de overordnede mål og hensyn – forsyningsikkerhed, fremme af bæredygtig energi, konkurrence i produktion og handel med energi samt effektiv udnyttelse af de økonomiske ressourcer.
9. SET vurderer endvidere, at *markedsmodellens vilkår for spotmarkedet* på Kriegers Flak er gennemsigtige, idet modellen offentliggøres på Energinet.dks hjemmeside og vil være en del af udbudsmaterialet, når Energistyrelsen udbyder koncessionen på Kriegers Flak.
10. SET vurderer også, modellen opfylder kravene om objektivitet og rimelighed, idet modellens regler for beregning af handelskapaciteten, der kan gives til markedskoblingen, sker på baggrund af vindprognoser baseret på objektive data, og modellen sikrer, at produktionen fra Kriegers Flak kan afsættes i spotmarkedet i Østdanmark.
11. SET vurderer endelig, at modellen også opfylder kravet om ikke-diskrimination og ligebehandling, idet operatøren på Kriegers Flak får samme betingelser og vilkår mv. som gælder for andre operatører af havvindmølleparker i Østdanmark..
12. I relation til *markedsmodellen for balancemarkedet* finder sekretariatet, at modellen kan godkendes. Modellen giver som udgangspunkt byderne på koncessionen på Kriegers Flak ens vilkår, og den kommende operatør på Kriegers Flak får tilnærmelsesvis samme vilkår som operatører af andre havvindmølleparker i Østdanmark. Endvidere giver modellen gennemsigtighed omkring rammebetingelserne i forbindelse med balanceafregning for Kriegers Flak.

13. Der er imidlertid også tilfælde, hvor balanceafregningen for operatøren på Kriegers Flak vil adskille sig fra balanceafregningen for andre operatører af havvindmølleparker.

14. Normalt kan en producent således udligne ubalancer på en produktionsenhed ved hjælp af andre produktionsenheder i sin portefølje – fx kan en forøget vindproduktion på 100 MW udlignes ved at sænke produktionen tilsvarende på et termisk kraftværk, således at producentens samlede elleverance til nettet rammer så tæt som muligt på det indmeldte for den pågældende produktionstime.

15. På Kriegers Flak vil det ikke være muligt at udnytte denne mulighed, når der er en flaskehals på den kombinerede netløsning i udvekslingen mod Østdanmark – dvs. når der er fuld import til Østdanmark, og forbindelsens samlede kapacitet på 600 MW dermed er fuldt udnyttet.

16. Hvis der eksempelvis er forventet en vindproduktion på 300 MW og en import på 300 MW vil der konkret ske det, at en overproduktion af vind på fx 100 MW vil blive udlignet med en afkortning af importen ved hjælp af modkøb i Tyskland – dvs. at der i stedet ilandføres 400 MW vind og 200 MW import. Hvis operatøren på Kriegers Flak udligner sin egen ubalance ved at sænke produktionen på en anden produktionsenhed i Østdanmark med 100 MW, vil der således komme til at mangle 100 MW elektricitet i det østdanske område. Operatøren på Kriegers Flak ville herved udligne sin egen ubalance ved at skabe en ubalance for det østdanske område og dermed behov for, at Energinet.net køber opregulering i Østdanmark. Omkostningerne hertil ville skulle pålignes forbrugerne.

17. SET vurderer, at denne begrænsning for operatøren på Kriegers Flak kan henføres til objektive omstændigheder i forbindelse med fysikken i den kombinerede netløsning. SET vurderer også, at den særskilte balanceafregning ikke er et urimeligt vilkår i rammebetingelserne for operatøren på Kriegers Flak.

18. SET vurderer endvidere, at den særskilte balanceafregning ikke er diskriminerende eller udtryk for forskelsbehandling, idet forholdene vil være kendte for byderne på koncessionen for Kriegers Flak. Det vil derfor være muligt for de enkelte potentielle bydere at opgøre de mulige økonomiske konsekvenser af den særskilte balanceafregning og tage hensyn hertil i deres bud på koncessionen.

Indstilling

19. På baggrund af vedlagte sagsfremstilling og vurdering indstilles, at Energitilsynet træffer afgørelse om følgende:

- At meddele Energinet.dk, at Energitilsynet godkender markedsmode-
len for Kriegers Flak havvindmøllepark, jf. elforsyningslovens § 73 a,
stk. 1.

Sagsfremstilling

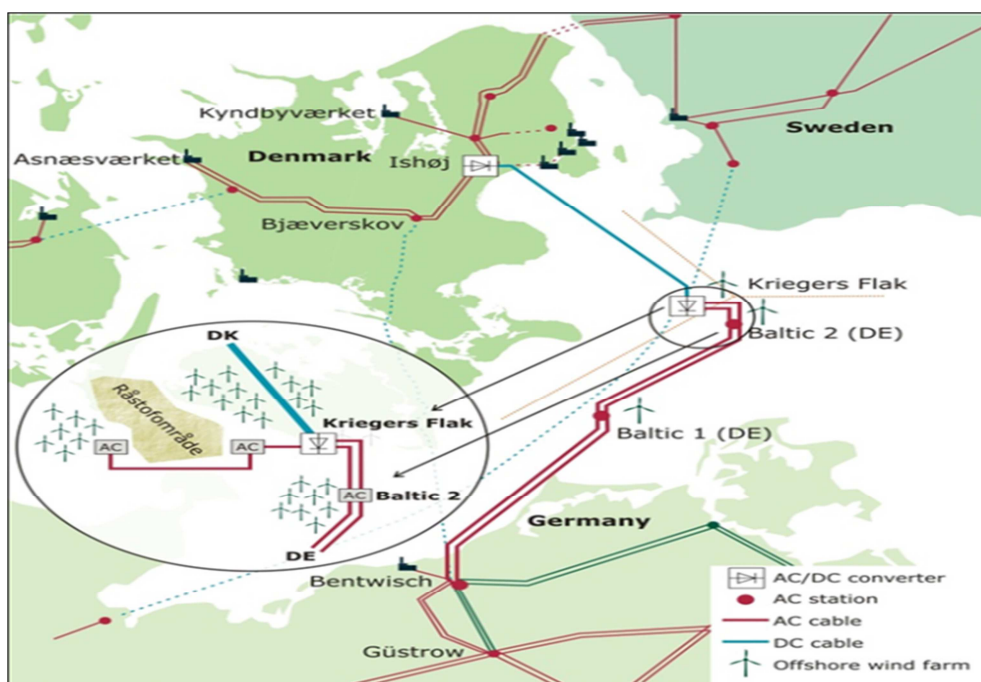
20. Energitilsynet har den 25. oktober 2013 modtaget en ansøgning om metodegodkendelse, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1 af en markedsmodel for den kommende vindmøllepark på Kriegers Flak i Østersøen fra Energinet.dk (bilag 1).

21. Kriegers Flak er en havvindmøllepark i Østersøen, der skal etableres i de kommende år. Energistyrelsen vil udbyde koncessionen for Kriegers Flak medio 2014 med henblik på, at de første møller i havvindmølleparken kan sættes i drift medio 2018. Energinet.dk har anmeldt markedsmodellen med henblik på at skabe klarhed om markeds- og rammevilkår mv. for koncessionsansøgerne forud for Energistyrelsens udbud af koncessionen.

22. Energinet.dk skal etablere ilandføring af el-produktionen fra Kriegers Flak, jf. § 5, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 1063 af 07/09/2010 om nettilslutning af vindmøller og pristillæg for vindmølleproduceret elektricitet m.m.

23. Nettilslutningen sker ved at etablere en kombineret netløsning, der på samme fysiske forbindelse dels fører produktionen fra Kriegers Flak i land, dels – via en nærliggende tysk vindmøllepark – skaber en interconnector til grænseoverskridende elhandel mellem Danmark og Tyskland. Løsningen er vist i figur 1 nedenfor.

Figur 1. Geografisk oversigt over placering af den kombinerede netløsning på Kriegers Flak

Kilde: Energinet.dk

24. Den kombinerede netløsning er valgt, fordi der med en relativ beskedne merinvestering kan realiseres en samfundsøkonomisk gevinst ved at skabe en tættere kobling af markederne i Norden og på kontinentet, idet ilandføringsanlægget kan udnyttes til grænseoverskridende handel i det omfang, anlægget ikke udnyttes til ilandføring af produktionen fra Kriegers Flak.

25. EU-Kommissionen har i efteråret 2013 udpeget Kriegers Flak projektet med den kombinerede netløsning som et "Project of Common Interest" i forbindelse med implementering af infrastrukturforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 347/2013 af 17. april 2013 om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur).

26. Projektet har fået 1,1 mia. kr. i støtte fra EU-Kommissionens "Recovery Fund"¹. De resterende anlægsomkostninger betales af Energinet.dk og den tyske TSO 50Hertz Transmission efter en nærmere bestemt fordelingsnøgle.

27. Det bemærkes i den forbindelse, at Kriegers Flak projektet med den kombinerede netløsning kan ses som et pilotprojekt for udbygningen af infrastrukturen i Europa i forbindelse med etablering af havvindemølleparker, bl.a. i Nordsøen.

28. Den kombinerede netløsning betyder imidlertid også, at vilkårene for elproduktion på Kriegers Flak vil være anderledes end på de øvrige danske havvindemølleparker på enkelte områder. Operatøren af Kriegers Flak vil således have mindre rådighed over ilandføringsanlægget, da forbindelsen samtidig er en udlandsforbindelse til udveksling af elektricitet med Tyskland.

Markedsmodellen for spotmarkedet

29. Produktionen fra Kriegers Flak vil blive ført i land ved Ishøj – dvs. i det østdanske prisområde, og operatøren vil modtage den østdanske spotpris for produktionen. Operatøren vil herudover modtage et politisk bestemt tilskud til produktionen (fastsættes ved udbuddet af koncessionen), hvis spotprisen i det østdanske prisområde er under den garanterede afregningspris, der fastsættes ved koncessionen. Produktionstilskuddet finansieres via den PSO-tarif, alle elforbrugere betaler.

30. Markedsmodellen sikrer, at der er plads til vindproduktionen på kablet, selvom dette også fungerer som udlandsforbindelse. Handelskapaciteten på forbindelsen – der gives til markedskoblingen – udregnes således ud fra den installerede kapacitet på forbindelsen fratrukket den systemansvarlige prognose for vindproduktionen dagen i forvejen på timebasis.

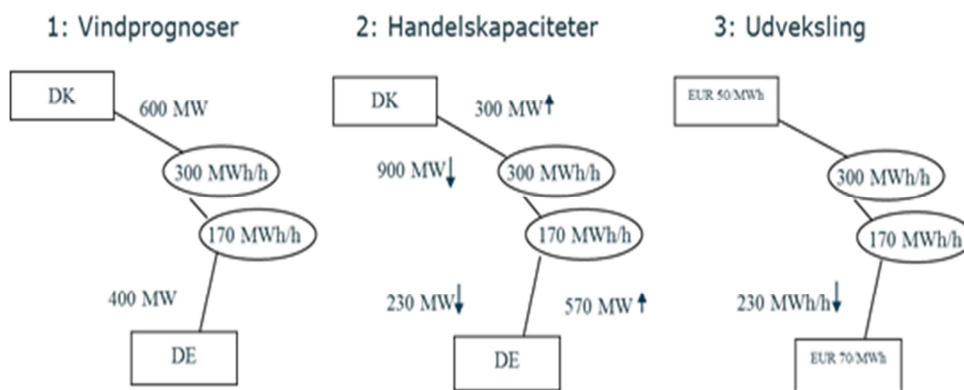
¹ En fond der blev dannet for at sætte skub i vækst og udvikling under finanskrisen.

31. Kriegers Flak operatøren har dermed samme vilkår i spotmarkedet som andre havvindmølleparker forbundet til Østdanmark, og produktionen fra Kriegers Flak kommer til at indgå i fastsættelsen af spotprisen i Østdanmark.

32. Det betyder også, at de danske forbrugeres betalinger via PSO-tariffen (der finansierer tilskuddet til produktionen) ikke påvirkes af forbindelsen til Tyskland.

33. Markedsmodellen for spotmarkedet er illustreret i figur 2:

Figur 2. Eksempler på beregning af handelskapaciteter og udveksling på den kombinerede netløsning på Kriegers Flak

Note: Kapaciteten på det danske og det tyske ilandføringsanlæg er henholdsvis 600 MW og 400 MW. Den installerede effekt på havvindmølleparkerne er 600 MW (Kriegers Flak) og 339 MW (Baltic 2 Tyskland).

Kilde: Energinet.dk

34. I eksemplet sker der først en beregning af vindprognoserne (angivet med en cirkel i figur 2) for havvindmølleparkerne af de to systemansvarlige (Energinet.dk og 50Hertz Tyskland) dagen før driftsdøgnet.

35. Herefter beregnes den tilgængelige handelskapacitet, som kan gives til markedskoblingen. Importkapaciteten til Danmark beregnes som den installerede effekt på ilandføringsanlægget fratrukket vindprognosen på Kriegers Flak, dvs. 600 MW (installeret effekt på ilandføringsanlæg) fratrukket 300 MW (vindprognosen for Kriegers Flak), hvilket giver 300 MW importkapacitet.

36. Importkapaciteten til Tyskland beregnes tilsvarende som 400 MW (installeret effekt) fratrukket 170 MW (vindprognose), hvilket giver en importkapacitet på 230 MW.

37. Eksportkapaciteten fra Danmark er i eksemplet 900 MW/time, idet der anvendes "netting" – dvs. at eksportkapaciteten er kapaciteten på ilandsfø-

ringsanlægget (600 MW) plus produktionen på Kriegers Flak, iflg. vindprognosen (300 MW).

38. Udmeldinger af handelskapaciteter på forbindelsen vil følge de normale procedurer for spotmarkedet, og kapaciteten på Kriegers Flak vil i markedskoblingen med Tyskland blive lagt sammen med den tilgængelige handelskapacitet på Kontek-forbindelsen. Markedskoblingen sikrer, at elektriciteten flyder fra lavt til højt prisområde – hvis prisen er lavest i Østdanmark, vil der blive importeret elektricitet til Østdanmark, og hvis prisen er lavest i Tyskland vil der blive eksporteret elektricitet til Tyskland.

39. Sidste skridt i markedsmodellen er fastlæggelse af den endelige udveksling, der bestemmes af elbørserne i markedskoblingen. I eksemplet har Tyskland det højeste prisniveau, og den begrænsende faktor på udvekslingen i sydgående retning er kapaciteten på det tyske ilandsføringsanlæg. Der vil derfor blive eksporteret 230 MW/time fra Østdanmark til Tyskland.

40. Operatøren på Kriegers Flak vil således ikke få mulighed for at udnytte muligheder for grænseoverskridende handel, udover ved deltagelse i markeder i Østdanmark på samme måde som alle andre aktører i markedet.

Levering af regulerkraft fra Kriegers Flak

41. Havvindmølleparker har prioriteret adgang til transmissionskapaciteten, og operatøren på Kriegers Flak vil derfor kunne sælge regulerkraft til Østdanmark på samme måde, som de andre havvindmølleparker, der er forbundet til Østdanmark.

Markedsmodellen for balancekraft på Kriegers Flak

42. Balanceafregningen for operatøren på Kriegers Flak vil efter den anmeldte markedsmodel ske til østdanske balancemarkedspriser, idet Kriegers Flak vil blive en integreret del af det østdanske prisområde og have prioriteret adgang til transmissionsnettet. Når der ikke er flaskehalse i udvekslingen på den kombinerede netløsning, vil modellen være fuldstændig identisk med balanceafregningen for de andre danske havvindmølleparker.

43. Når der er fuld import på forbindelsen bestemt af spotmarkedet, og en højere vindproduktion end forudsat i prognoserne, opstår der en strukturel flaskehals mellem Kriegers Flak og det indenlandske transmissionsnet i Østdanmark i den kombinerede netløsning (nettilslutning af vindmølleparken og udlandsforbindelse til Tyskland). Det betyder, at det ikke altid vil være muligt at anvende balanceringsressourcer i Østdanmark til at modvirke en ubalance i produktionen på Kriegers Flak.

44. Markedsmodellen forudsætter i disse tilfælde, at Energinet.dk anvender modhandel i Tyskland til at modvirke ubalancerne i udvekslingen med Tyskland. Markedsmodellen tilsiger også, at det er Energinet.dk, der er fi-

nansielt ansvarlig for at dække forskellen i omkostningen ved anvendelse af tyske balanceringsressourcer sammenlignet med den ikke-realiserede omkostning ved at anvende balanceringsressourcer i Østdanmark, da Kriegers Flak er en integreret del af det Østdanske prisområde.

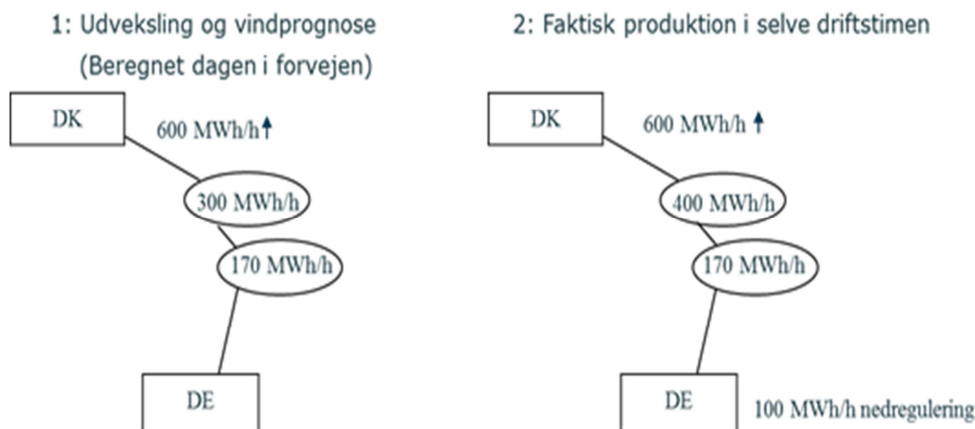
45. Energinet.dk kan, jf. art. 16, stk. 6 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 (forordning 714/2009), anvende flaskehalsindtægter til at dække de omkostninger, selskabet kan få i den forbindelse.

46. Det ligger endvidere i markedsmodellen og aftalen mellem de TSO'er, at alle finansielle forpligtelser, som følger af udvekslingen med Tyskland, skal bæres af de to systemansvarlige TSO'er (Energinet.dk og 50Hertz Tyskland).

47. I relation til operatøren af Kriegers Flak betyder dette, at operatøren ikke belastes af omkostninger, der følger af udvekslingen med Tyskland (dvs. operatøren betaler svarende til pris i Østdanmark og Energinet.dk betaler differencen mellem Østdanmark/Tyskland). Operatøren stilles derfor – i forhold til balancemarkedspriser – fuldstændig lige med andre operatører af havvindmøller i det østdanske prisområde.

48. Denne situation er illustreret i figur 3:

Figur 3. Eksempel på situation, hvor der skal anvendes tyske balanceringsressourcer til at balancere Kriegers Flak

Kilde: Energinet.dk

49. I eksemplet i figur 3 er der fuld import til Østdanmark, og det viser sig i driftstimen, at Kriegers Flak producerer mere end forventet (400 MW mod forventet 300 MW). Det betyder, at den fysiske udveksling mellem Østdanmark og Tyskland må mindskes med 100 MW/time. Da produktionen fra

Kriegers Flak lovgivningsmæssigt har prioriteret adgang, kan nedreguleringen kun ske gennem modkøb i Tyskland.

50. Det bemærkes særligt, at denne metodeanmeldelse **ikke** omfatter rammerne for samarbejdet om balancering mellem Energinet.dk og 50Hertz. Det skyldes, at rammerne for balancering i Tyskland forventes at ændre sig i de kommende år som følge af implementeringen af de europæiske Network codes. Når disse forhold er afklaret, dvs. retligt bindende, vil rammerne for balancerings samarbejdet blive fastlagt og anmeldt.

51. I en situation, hvor det vil være nødvendigt at anvende østdanske balanceringsressourcer til at afbalancere en ubalance på den tyske havvindmøllepark – dvs. en situation med fuld udnyttelse af importkapaciteten til Tyskland – vil det tilsvarende være nødvendigt at afkorte udvekslingen bestemt af markedskoblingen mellem Danmark og Tyskland, dvs. at 50Hertz køber nedregulering i Østdanmark.

52. Aktivering af nedreguleringen i Østdanmark vil ske efter de gældende balanceringsprocedurer ved modhandel i regulerkraftmarkedet. Aktiveringen vil ske som specialregulering, og den vil derfor ikke indgå i prissætningen i regulerkraftmarkedet. Afregning af omkostningerne til aktiveringerne vil ske med 50Hertz.

53. Den anmeldte markedsmodel indebærer således, at produktionen fra havvindmølleparken altid sikres plads i forbindelserne. Produktionen garanteres dermed adgang til transmissionsnettene, uden at dette medfører særlige omkostninger for operatøren på Kriegers Flak.

Vilkår for elproduktion og balanceafregning på Kriegers Flak

54. Den anmeldte markedsmodel medfører som udgangspunkt, at operatøren på Kriegers Flak ikke påvirkes af, at forbindelsen også anvendes til udveksling med Tyskland. Imidlertid vil den kombinerede netløsning og markedsmodellen betyde, at balanceafregningen for operatøren på Kriegers Flak vil kunne adskille sig fra balanceafregningen for andre operatører af havvindmølleparker.

55. Det skyldes, at balanceafregningen for Kriegers Flak i nogle tilfælde vil ske særskilt – dvs. at Kriegers Flak vil blive balanceafregnet separat fra de øvrige elproduktionsanlæg i en balanceansvarlig aktørs (dvs. operatøren på Kriegers Flak) portefølje. Det vil være tilfældet, hvor der opstår en flaskehals i udvekslingen mod Østdanmark – dvs. fuld import over ilandføringsanlægget som følge af udveksling med Tyskland og produktion på Kriegers Flak.

56. Flaskehalsen indebærer, at det ikke vil være fysisk muligt at lade ubalancen fra Kriegers Flak indgå i en samlet pulje af ubalancer fra anlæg i Danmark – dvs. at den balanceansvarlige ikke har mulighed for at lade uba-

lancen fra Kriegers Flak opveje med en modsatrettet ubalance på et andet produktionsanlæg i Østdanmark, fx et kulfyret kraftværk, hvilket ville være muligt, hvis operatøren på Kriegers Flak også havde andre produktionsanlæg i det østdanske prisområde.

57. Når forholdene dikterer særkilt balanceafregning kan operatøren af Kriegers Flak ikke opnå en porteføljeeffekt i forhold til håndtering af ubalancer – dvs. at operatøren ikke kan lade Kriegers Flak indgå i en fri lastfordeling mellem operatørens eventuelle andre produktionsressourcer i Østdanmark.

58. I timer, hvor der produceres mindre end forventet på Kriegers Flak, vil det derimod være muligt for operatøren at udnytte en porteføljeeffekt ved at udnytte andre produktionsanlæg i en portefølje til at opfylde en produktionsplan ift. balanceafregningen.

59. Den økonomiske betydning af den manglende mulighed for at opnå en porteføljeeffekt i de timer, hvor der er flaskehalse på Kriegers Flak-forbindelsen, vil afhænge af flere forhold: Den konkrete operatørs portefølje af elproduktionsanlæg i Østdanmark, de konkrete forhold omkring produktion/udveksling på forbindelsen mv., operatørens værdisætning af risikoen for prisudsving i balancemarkedet m.m.

60. Det er endvidere ikke givet på forhånd, at det er dyrere at håndtere en ubalance via balancemarkedet end gennem udnyttelse af en porteføljeeffekt.

61. Af disse årsager kan den økonomiske betydning derfor også være vanskelig at opgøre generelt, da der vil være forskelle mellem de enkelte, konkrete mulige operatører. Energinet.dk har i anmeldelsen af markedsmodellen (bilag 1, side 8) lavet et overslag over omkostningerne for en aktør, som ville kunne udnytte en portefølje optimalt og få den størst mulige porteføljeeffekt – dvs. et ”worst case” scenarie.

62. Det teoretiske eksempel viser, at forskellen mellem balanceafregning med og uden porteføljeeffekt under anvendelse af en række beregningsforudsætninger om bl.a. brændselspriser ville kunne løbe op i et flercifret millionbeløb på årsbasis, hvis der forudsættes at være 1.000 timer om året med fuld import og højere end forventet vindproduktion på Kriegers Flak.

63. Eksemplet viser også, at den største del af effekten kommer fra sparede brændselsudgifter på et termisk produktionsanlæg, idet en større del af aktørens samlede produktion kommer fra en teknologi (vind), der ikke anvender brændstof.

Virtuel porteføljeeffekt

64. Et alternativ til den særskilte balanceafregning kunne være at introducere en virtuel porteføljeeffekt, jf. bilag 1, side 9. En virtuel porteføljeeffekt

indebærer, at Energinet.dk giver operatøren af Kriegers Flak mulighed for altid at udnytte en porteføljeeffekt – uanset de begrænsninger, der ligger i kablet.

65. Energinet.dk påpeger i bilag 1, at et sådant system i situationer med fuld import på ilandsføringsanlægget og en højere end forventet produktion på Kriegers Flak giver operatøren incitament til at sænke produktionen på andre produktionsanlæg i Østdanmark for at modvirke merproduktionen på Kriegers Flak. Det ville – da ilandsføringsanlægget i situationen er fuldt udnyttet – give et behov for opregulering internt i Østdanmark og dermed bidrage til en mindre effektiv drift af elsystemet.

66. Energinet.dk er som TSO ansvarlig for at opretholde balancen i systemet. Omkostningen ved et mindre effektivt elsystem ville pålignes de danske forbrugere via Energinet.dks systemtarif. Energinet.dk anfører, at disse omkostninger – hvis der tages udgangspunkt i de forudsætninger, der er anført omkring beregning af en potentiel operatørs omkostninger til den manglende porteføljeeffekt – ville modsvare operatørens besparelser under forudsætning af, at omkostningerne til aktivering af opregulering svarer nøjagtigt til de besparelser, en operatør på Kriegers Flak opnår ved en virtuel porteføljeeffekt.

67. Energinet.dks balanceringsomkostninger vil på denne måde blive direkte afhængige af operatørens ageren i balancemarkedet i en situation, hvor operatøren vil være drevet af u hensigtsmæssige incitament. De u hensigtsmæssige incitament betyder, at operatørens omkostninger ikke vil afspejle de reelle omkostninger til at balancere operatørens portefølje.

Høring

68. Dette notat har været i høring hos Energinet.dk og Energistyrelsen. Udkastet til beslutningsnotat har endvidere været offentliggjort på Energitilsynets hjemmeside med henblik på, at give potentielle bydere på koncessionen på Kriegers Flak mulighed for at læse udkast og bidrage med kommentarer.

69. Der er kommet bemærkninger fra Energinet.dk (bilag 3). Det fremgår af høringssvaret, at Energinet.dk er enig i SETs vurderinger. Herudover påpeges, at markedsmodellen også vil give mulighed for øget sammenkobling af markederne i Norden og Kontinentet, og at udnyttelsen af kapaciteten til grænseoverskridende handel vil bidrage til forsyningssikkerheden i det danske elsystem. SET har ikke bemærkninger til høringssvaret.

70. Der er endvidere kommet en række spørgsmål til markedsmodellen fra Statoil (bilag 4). Spørgsmålene vedrører dels hvilke vindprognoser, der lægges til grund i day-ahead markedet, dels mulighederne for at deltage i intraday markedet mv.

71. Energinet.dk har fremsendt svar på Statoils spørgsmål, jf. bilag 5. Det fremgår af svarene, at det er operatørens egen prognose og indmelding af produktion, der lægges til grund for ubalanceafregningen. Energinet.dks egen vindprognose bruges udelukkende til beregning af den grænseoverskridende handelskapacitet.

72. Det fremgår endvidere, at operatøren af Kriegers Flak vil få samme muligheder for deltagelse i intra-day markedet mv., som alle andre vindmølleparker.

73. Statoils henvendelse og Energinet.dks svar giver ikke SET anledning til særlige bemærkninger.

Lovgrundlag

Europæiske retskilder

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 (Forordning 714/2009)

74. Forordning 714/2009 regulerer den grænseoverskridende handel med elektricitet i det indre marked.

75. Det følger af art. 16, stk. 3, at den størst mulige kapacitet på samkøringlinjer skal stilles til rådighed for markedsdeltagerne.

"Artikel 16

Almindelige bestemmelser for håndtering af kapacitetsbegrænsninger.

...

3. Den størst mulige kapacitet på samkøringlinjerne og/eller de transmissionsnet, der er af betydning for grænseoverskridende strømme, skal stilles til rådighed for markedsdeltagerne under hensyntagen til standarderne for sikker netdrift."

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/28/EF af 23. april 2009 (direktiv 28/2009)

76. Direktiv 28/2009 fastsætter en fælles ramme for fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder.

77. Det følger af præamblen (nr. 60), at prioriteret adgang og garanteret adgang for elektricitet fra vedvarende energikilder er vigtig for at kunne integrere vedvarende energikilder i det indre marked for elektricitet.

78. Det følger af artikel 16, stk. 2, litra b, at

"Artikel 16

Adgang til og drift af nettene

...

2. Med forbehold af de krav, der er knyttet til opretholdelsen af nettets pålidelighed og sikkerhed, baseret på gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier fastlagt af de kompetente nationale myndigheder.

... b) sørger medlemsstaterne desuden for, at der er enten prioriteret eller garanteret adgang til nettet for elektricitet fra vedvarende energikilder.

..."

Danske retskilder

Lov om Energinet.dk²

79. Energinet.dks formål fremgår af § 2, stk. 1, at

”Energinet.dk’s formål er at sikre en effektiv drift og udbygning af den overordnede infrastruktur på el- og gasområdet og at sikre åben og lige adgang for alle brugere af nettene”.

80. § 4 vedrører krav for etablering af nye transmissionsnet:

”§ 4. Etablering af nye transmissionsnet og væsentlige ændringer i bestående net kan ske, hvis der er et tilstrækkeligt behov for udbygningen, herunder at udbygningen sker med sigte på øget forsyningssikkerhed, beredskabsmæssige hensyn, skabelse af velfungerende konkurrencemarkeder eller indpasning af vedvarende energi, eller hvis projektet er nødvendigt til opfyldelse af pålæg i medfør af stk. 6.

Stk. 2. Udbygning i henhold til stk. 1 skal forinden påbegyndelse være be-lyst i en plan, som samtidig skitserer det fremtidige behov for transmissionskapacitet. Planen skal indsendes til klima- og energiministeren, inden udbygning i henhold til stk. 1 kan påbegyndes. Udbygning kan tidligst påbegyndes 6 uger efter planens indsendelse.

Stk. 3. Klima- og energiministeren kan bestemme, at udbygningen i henhold til stk. 1 kræver godkendelse af klima- og energiministeren. ...”

81. Det fremgår af § 12, stk. 1, at

”§ 12. Energinet.dk og virksomhedens helejede datterselskaber skal i deres interne regnskabsføring med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning

- 1) føre separate regnskaber for hver af deres elektricitetsrelaterede og naturgasrelaterede aktiviteter, herunder drift af systemansvarlig virksomhed, transmissions- distributions-, lager- og gasopstrømsrørvirksomhed.*
- 2) specificere indtægter fra ejerskab af transmissions- og distributionsnet samt lagerfaciliteter og gasopstrømsrørsledningsnet”.*

Elforsyningsloven³

82. Formålet med elforsyningsloven (EFL) defineres i § 1:

² Lovbekendtgørelse nr. 1097 af 08/11/2011 (lov om Energinet.dk)

³ Lovbekendtgørelse nr. 1329 af 25/11/2013 (elforsyningsloven)

”§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningsikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet.”

83. I § 6, stk. 4 fremgår det, at de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal stilles til rådighed på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår:

”§ 6, stk. 4. Kollektive elforsyningsvirksomheder samt forsyningspligtige virksomheder, for så vidt angår deres forsyningspligtighed, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.”

84. § 6, stk. 4 gælder også for Energinet.dk, da Energinet.dk hører ind under definitionen af kollektive elforsyningsvirksomheder, jf. § 5, stk. 1, nr. 10:

” § 5, stk. 1, nr. 10. Kollektiv elforsyningsvirksomhed: Offentlig eller privatejet elforsyningsvirksomhed med bevilling samt elforsyningsvirksomhed, der varetages af Energinet.dk eller denne virksomheds helejede datterselskaber i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet.dk, som på offentligt regulerede vilkår har til formål at udføre aktiviteter som net-, transmissions-, eller systemansvarlig virksomhed.”

85. Kravet om objektivitet, gennemsigtighed, rimelighed og ikke-diskrimination er i øvrigt et grundlæggende princip, der går igen i en lang række af lovens bestemmelser.

86. § 5, stk. 1, nr. 15 definerer systemansvarlig virksomhed som:

”§ 5, stk. 1, nr. 15. Systemansvarlig virksomhed: Virksomhed, der har det overordnede ansvar for at opretholde forsyningsikkerhed og en effektiv udnyttelse af et sammenhængende elforsyningssystem”

87. Det følger af § 31, stk. 1 og 2, at Energinet.dk bl.a. skal bidrage til at sikre de bedst mulige betingelser for konkurrence:

”§ 31. Energinet.dk skal ved udførelsen af sine opgaver bidrage til at sikre, at der skabes de bedst mulige betingelser for konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet, jf. § 1, stk. 2.

Stk. 2. Energinet.dk kan stille vilkår for brugernes adgang til at benytte virksomhedens ydelser. Disse vilkår skal være objektive, ikke-diskriminerende og offentligt tilgængelige og kan vedrøre ...

3) forhold, som bidrager til at sikre bedst mulig konkurrence for produktion og handel med elektricitet."

88. Det følger af § 27 a, at Energinet.dk er ansvarlig for forsyningssikkerheden.

"§ 27 a. Energinet.dk er ansvarlig for forsyningssikkerheden og skal for at opfylde denne forpligtelse

1) opretholde den tekniske kvalitet og balance inden for det sammenhængende elforsyningssystem og

2) sikre tilstedeværelsen af en tilstrækkelig produktionskapacitet i det sammenhængende elforsyningssystem.

Stk. 2. Energinet.dk kan til varetagelsen af sine forpligtelser i stk. 1 indhente nødvendige oplysninger hos brugerne af nettet."

89. Elforsyningslovens § 73 regulerer de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse:

"§ 73. De kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. Prisdifferentiering af hensyn til effektiv udnyttelse af elnettet og forsyningssikkerhed er tilladt. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde.

Stk. 2. De kollektive elforsyningsvirksomheder skal offentliggøre tariffer og betingelser for brug af elnettet."

90. Det ses endvidere af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, om Energitilsynets godkendelse af metoder:

"§ 73 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Energitilsynet."

91. Vedrørende fastsættelse og godkendelse af metoder fremgår det yderligere af bemærkningerne til § 73 a, at

"formålet er at sikre, at metoderne er i overensstemmelse med elforsyningslovens bestemmelser. Der skal blandt andet redegøres for, hvilke overvejelser, der ligger bag forskelle i tariffer som følge af forbrugeres og netbrugeres forskellige karakteristika." og videre ... "Forpligtelsen til at anmelde de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for adgang til transmissionsnet, omfatter også metoder til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for tilvejebringelse

af balanceringsydelser, jf. direktivets artikel 11. Når der, i modsætning til direktivet, ikke fastsættes en særskilt bestemmelse i loven herom, skyldes det, at balanceringsydelser er en integreret del af Energinet.dks opgaver og således kan betragtes som omfattet af stk. 1.”

92. Det fremgår af § 77, at ”Hvis Energitilsynet finder, at priser og leveringsbetingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i denne lov, kan tilsynet give pålæg om ændring af priser og betingelser.”

BEK nr. 891 af 17. august 2011 om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af transmissionsnettet

93. § 5 vedrører aftaler om brug af transmissionsnettet:

” § 5. Indgåelse af aftaler om brug af transmissionsnettet, der indebærer reservation af netkapaciteten, er ikke tilladt.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for følgende aftaler:

1) Aftaler, der indgås i forbindelse med brugen af transmissionsforbindelser, der forbinder andre sammenhængende elforsyningssystemer, hvor der ikke er mindst samme adgang til benyttelse af det kollektive elforsyningssystem, eller hvor forskelle i reglerne for elmarkedets tilrettelæggelse mellem systemområder nødvendiggør en særlig håndtering af brugen af transmissionsnettet.

2) Aftaler som den systemansvarlige virksomhed indgår med henblik på varetagelse af systemtjenester.

Stk. 3. Energinet.dk skal uanset bestemmelsen i stk. 1 sikre, at elproduktion fra decentrale kraft-varme-produktionsanlæg og elproduktionsanlæg, der producerer VE-elektricitet eller anvender affald som brændsel, i tilfælde af netbegrænsninger får prioriteret adgang til det kollektive elforsyningsnet.

Stk. 4. Indgåelse af nye aftaler om reservation af netkapaciteten efter stk. 2, nr. 1, kan kun ske efter aftale med Energinet.dk og må højst ske for en 1-årig periode.

Stk. 5. Aftaler om brug af transmissionsnettet, der indebærer reservation af netkapacitet, og som er indgået før den 1. juni 2002, kan ikke håndhæves efter denne bekendtgørelse.”

Vurdering

94. I den foreliggende sag skal Energitilsynet tage stilling til en markedsmodel for havvindmølleparken på Kriegers Flak i Østersøen, som Energinet.dk har anmeldt den 25. oktober 2013. Anmeldelsen vedrører *markedsmodellen for spotmarkedet på Kriegers Flak og markedsmodellen for balancemarkedet for Kriegers Flak*.

95. Anmeldelsen vedrører *ikke* rammerne for samarbejdet mellem Energinet.dk og 50Hertz Tyskland inden for balancering. Det skyldes, at rammerne for balancering i Tyskland forventes ændret inden for de nærmeste år på baggrund af implementeringen af de fælles europæiske Network codes. Rammerne for balancerings samarbejdet vil derfor blive anmeldt særskilt, når forholdene omkring balancering i Tyskland er afklaret.

96. I det følgende vil markedsmodellens forenelighed med EU-reguleringen – Forordning 714/2009 om betingelser for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling og Direktiv 28/2009 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder – først blive vurderet. Herefter vurderes markedsmodellens forenelighed med den danske regulering, dvs. lov om Energinet.dk., elforsyningsloven mv.

Markedsmodellens forenelighed med EU-reguleringen

97. Den kombinerede netløsning på Kriegers Flak – ilandførsel af elektricitet fra vindmølleparken og samtidig interconnector til Tyskland – er omfattet af såvel Forordning 714/2009 som Direktiv 28/2009.

98. Forordning 714/2009 fastslår i art. 16, stk. 3, at den størst mulige kapacitet på samkøringslinjer skal stilles til rådighed for markedsdeltagerne. Direktiv 28/2009 fastslår i art. 16, stk. 2 b), at medlemsstaterne skal sørge for, at der er enten prioriteret adgang eller garanteret adgang til nettet for elektricitet fra vedvarende energikilder.

99. Energinet.dk har – på grund af den kombinerede netløsnings karakter af ”hybrid”, dvs. dels ilandføringsanlæg, dels udlandsforbindelse - diskuteret forholdet til de to EU-reguleringer med Kommissionen, bl.a. på et møde i november 2012 i Bruxelles, hvor også SET deltog, jf. bilag 2.

100. Som det fremgår af bilag 2, er det Kommissionens opfattelse, at markedsmodellen for Kriegers Flak er i overensstemmelse med de to EU-reguleringer. I relation til Forordning 714/2009 finder Kommissionen, at forordningens krav i art. 16, stk. 3 er opfyldt, idet markedsmodellen tilsikrer, at al tilgængelig kapacitet (den installerede effekt minus vindprognosen for den konkrete driftstid) stilles til rådighed for markedet.

101. SET bemærker endvidere vedrørende Forordning 714/2009, at den anmeldte markedsmodel også indebærer, at det alene er Energinet.dk og

50Hertz, dvs. de to systemansvarlige virksomheder, der vil kunne modtage indtægter fra udnyttelse af interconnectorkapaciteten. Operatøren af vindmølleparken vil således ikke få mulighed for at udnytte muligheden for grænseoverskridende handel i den kombinerede netløsning – udover deltagelse i markedet i Østdanmark - på samme måde som de andre markedsaktører i Østdanmark.

102. I relation til Direktiv 28/2009 vurderer SET, at den anmeldte markedsmodel for Kriegers Flak opfylder kravet om prioriteret eller garanteret adgang til nettet for vedvarende energi, idet markedsmodellen netop sikrer, at der altid er ”plads” til produktionen fra Kriegers Flak i forbindelsen.

103. Samlet vurderer SET på denne baggrund, at den anmeldte markedsmodel ikke er i strid med Forordning 714/2009 og Direktiv 28/2009.

Markedsmodellen forenelighed med dansk regulering

104. Det bemærkes indledningsvis, at SET vurderer, at markedsmodellen er forenelig med kravene i den danske systemansvarsbekendtgørelses § 5, stk. 1 og 3, vedrørende forbud mod aftaler om reservationer i transmissionsnettet samt prioriteret adgang for VE-elektricitet mv. Disse bestemmelser afspejler de europæiske krav i Forordning 714/2009 og Direktiv 28/2009, og der henvises til argumentationen i pkt. 99 – 103.

105. SET vurderer, at den kombinerede netløsning er i overensstemmelse med Elforsyningslovens (EFL) overordnede formål ved bl.a. at tage hensyn til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, fremme af bæredygtig energianvendelse og skabe konkurrence på markedet for produktion og handel med energi, jf. EFL § 1, stk. 1 og 2.

106. Det fremgår herudover af EFL § 73 a, at ”Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder (her Energinet.dk) efter offentlige metoder, som er godkendt af Energitilsynet.” Det fremgår af bemærkningerne til EFL § 73 a, at kravet om anmeldelse af metoder, også omfatter metoder til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for tilvejebringelse af balanceringsydelser.

107. Det fremgår endvidere af EFL § 6, stk. 4, at ”Kollektive elforsyningsvirksomheder (her Energinet.dk) samt forsyningspligtige virksomheder, for så vidt angår deres forsyningspligtighed, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår”.

108. I det følgende vurderes henholdsvis markedsmodellen for spotmarkedet på Kriegers Flak og markedsmodellen for balancemarkedet på Kriegers Flak ud fra kravene i EFL § 6, stk. 4.

Markedsmodellen for spotmarkedet på Kriegers Flak

109. Elproduktionen fra havvindmølleparken på Kriegers Flak vil blive ført i land ved Ishøj – dvs. i Østdanmark, og produktionen vil indgå i spotmarkedet og prisen beregningen i Nord Pool Spots østdanske prisområde.

110. Et væsentligt forhold ved markedsmodellen er, om modellens vilkår for spotmarkedet på Kriegers Flak er gennemsigtige, objektive og rimelige.

111. Markedsmodellen offentliggøres af Energinet.dk og vil også være en del af udbudsmaterialet, når Energistyrelsen udbyder koncessionen for Kriegers Flak. SET vurderer på den baggrund, at vilkårene er gennemsigtige.

112. Markedsmodellens regler for beregning af handelskapaciteten, der kan gives til markedskoblingen i importretning mod Østdanmark, sikrer, at produktionen fra Kriegers Flak kan afsættes i spotmarkedet i Østdanmark. Grundlaget for beregning af handelskapaciteten på overførselsforbindelsen vil ske på grundlag af vindprognoser. SET vurderer, at disse vil udgøre et objektivt og rimeligt grundlag for beregning af handelskapaciteten.

113. I relation til EFLs krav om, at betingelser og vilkår mv. skal være ikke-diskriminerende, jf. lovens § 6, stk. 4, vurderer SET, at kravet er opfyldt, idet markedsmodellen, og de betingelser den giver for Kriegers Flak, er ens for alle potentielle bydere på koncessionen. Hertil kommer, at markedsmodellen for spotmarkedet på Kriegers Flak sikrer, at der etableres samme vilkår og betingelser i relation til spotmarkedet, som er gældende for andre havvindmøller og producenter i Østdanmark.

114. I relation til markedet for regulerkraft bemærkes specielt, at Kriegers Flak i kraft af den prioriterede adgang til transmissionskapaciteten vil kunne sælge regulerkraft på samme måde, som andre havvindmølleparker forbundet til Østdanmark. SET vurderer derfor, at EFLs krav om ikke-diskrimination, jf. lovens § 6, stk. 3, er opfyldt.

115. SET vurderer således samlet, at markedsmodellen for spotmarkedet på Kriegers Flak opfylder kravene til at være gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende.

Markedsmodellen for balancemarkedet for Kriegers Flak

116. Elproduktionen fra Kriegers Flak vil – med prioriteret adgang til transmissionsforbindelsen – blive ført i land i Østdanmark. Produktionen bliver dermed en integreret del af det østdanske prisområde. I overensstemmelse hermed vil balanceafregningen for Kriegers Flak ske til østdanske balancemarkedspriser.

117. I situationer *uden flaskehalse* i udvekslingen på den kombinerede netløsning vil forholdene for balanceafregningen af Kriegers Flak og andre havvindmølleparker i Østdanmark være identiske.

118. SET vurderer derfor umiddelbart, at dette isoleret set opfylder kravene om gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår i EFL § 6, stk. 4.

Strukturel flaskehals

119. I forhold til andre havvindmølleparker skaber den kombinerede netløsning imidlertid en strukturel flaskehals mellem Kriegers Flak og det danske transmissionssystem, når der er *fuld import til Østdanmark* (bestemt af spotmarkederne) og en *højere produktion på Kriegers Flak* end forudset i prognosen for driftstimen. I denne situation vil det ikke altid være muligt at bruge balanceringsressourcer i Østdanmark til at modvirke en ubalance i produktionen på Kriegers Flak.

120. Produktionen fra Kriegers Flak har prioriteret adgang til transmissionsnettet, og en øget produktion betyder derfor, at der fysisk bliver mindre handelskapacitet til rådighed for markedskoblingen. Den anmeldte markedsmode for balancemarkedet på Kriegers Flak forudsætter her, at Energinet.dk anvender modhandel i Tyskland til at modvirke ubalancerne i udvekslingen med Tyskland, og at Energinet.dk afholder eventuelle omkostninger forbundet med at bruge tyske balanceringsressourcer sammenlignet med de omkostninger, der ville have været forbundet med at anvende østdanske balanceringsressourcer.

121. SET vurderer, at det ovenfor beskrevne balanceringsregime er i overensstemmelse med reglerne i EFL § 6, stk. 4.

122. SET lægger her vægt på, at det er objektive og markedsbestemte forhold, der udløser anvendelsen af tyske balanceringsressourcer, når de fysiske forhold umuliggør anvendelsen af østdanske balanceringsressourcer. Det er således fysikken i den kombinerede netløsning i sig selv, der nødvendiggør anvendelsen af tyske balanceringsressourcer.

123. SET lægger i den forbindelse også vægt på, at det er Energinet.dk, der bærer eventuelle meromkostninger ved at anvende tyske balanceringsressourcer i forhold til danske. Operatøren på Kriegers Flak belastes dermed ikke af omkostninger, der kan henføres til de særlige fysiske forhold, der skyldes, at nettilslutningen af Kriegers Flak er en kombineret netløsning.

124. Det bemærkes endvidere, at spørgsmålet omkring østdanske/tyske balanceringsressourcer ikke er aktuelt i situationer, hvor Kriegers Flak producerer *mindre* end forudset i prognosen for driftstimen. I denne situation vil der altid kunne anvendes østdanske balanceringsressourcer.

Balanceafregning ved strukturel flaskehals– særlige forhold ved Kriegers Flak

125. Den anmeldte markedsmode for balancemarkedet på Kriegers Flak afspejler et forhold, der vil give operatøren på Kriegers Flak andre vilkår, end hvad der gælder for andre operatører af havvindmøller i Østdanmark.

126. Den kombinerede netløsning med nettilslutning af Kriegers Flak og udlandsforbindelse til Tyskland på samme fysiske forbindelse betyder, at ubalancer på Kriegers Flak i visse situationer vil blive afregnet særskilt – dvs. at operatøren på Kriegers Flak ikke får mulighed for at udligne ubalancer på Kriegers Flak ved brug af andre produktionsfaciliteter i sin portefølje.

127. Når der er en flaskehals på den kombinerede netløsning i udvekslingen mod Østdanmark – dvs. fuld import over ilandføringsanlægget som følge af udveksling med Tyskland og større end forventet produktion på Kriegers Flak – vil det således ikke være fysisk muligt at lade en ubalance på Kriegers Flak indgå i en ”pulje” af ubalancer fra andre anlæg i Østdanmark.

128. Det bemærkes, at der i situationer, hvor Kriegers Flak producerer *mindre* end forudset i prognoserne, ikke vil være et flaskehalsproblem i forhold til at udligne denne ubalance via andre anlæg i operatørens portefølje.

129. Den økonomiske betydning af den særskilte balanceafregning for operatøren på Kriegers Flak er umiddelbart vanskelig at opgøre præcist.

130. SET bemærker, at den økonomiske betydning af den såkaldte porteføljeeffekt afhænger af flere forskellige forhold, bl.a. den konkrete operatørs produktionsportefølje i Østdanmark og de tekniske forhold på produktionsanlæggene (fx brændsel) mv. For det andet kan det ikke uden videre lægges til grund, at det altid vil være dyrere at afregne en ubalance via balancemarkedet end ved at anvende andre produktionsanlæg i en eventuel portefølje.

131. Energinet.dk opstiller i bilag 1, side 7 – 9 et regneeksempel baseret på et ”worst case” scenarie, hvor der kunne være ekstra balanceringsomkostninger som følge af de særlige rammebetingelser (dvs. manglende mulighed for at gennemføre nedregulering på egne produktionsanlæg i Østdanmark) på 35 mio.kr. på årsbasis. SET skal i den forbindelse påpege, at de konkrete omkostninger for en given operatør vil afhænge af operatørens specifikke forhold mv.

132. Energinet.dk beskriver også (bilag 1, side 9) mulighederne for at etablere en ”virtuel” porteføljeeffekt, hvor Energinet.dk altid vil give operatøren mulighed for at udnytte en porteføljeeffekt – uanset de fysiske forhold i netforbindelsen. En sådan mulighed vil give en operatør incitament til – i til-

fælde af "overproduktion" på Kriegers Flak og fuld import over ilandsføringsanlægget – at sænke produktionen på et andet anlæg i Østdanmark for at udligne ubalancen. Det vil til gengæld skabe behov for opregulering internt i Østdanmark, som den systemansvarlige vil skulle balancere, med deraf følgende omkostninger for den systemansvarlige (Energinet.dk) og – i sidste ende – forbrugerne.

133. SET bemærker indledningsvis, at afvigelsen i rammebetingelserne i forhold til andre havvindmøller kan henføres til objektive forhold – den kombinerede netløsning. Det er således fysikken i den kombinerede netløsning, der – i visse situationer – ikke tillader samme rammebetingelser, som på havvindmølleparker med en traditionel nettilslutning. Det bemærkes i den forbindelse, at markedsmodellen giver tilbudsgiverne på Kriegers Flak ens vilkår.

134. SET vurderer, at den særskilte balanceafregning for Kriegers Flak ikke er et urimeligt vilkår i rammebetingelserne, jf. EFL § 6, stk. 4. Der lægges i den forbindelse vægt på, at alternativet – etablering af en mulighed for "virtuel" porteføljeeffekt – vil skabe forkerte incitament for operatøren af Kriegers Flak set i forhold til en effektiv drift af det samlede elsystem i Østdanmark, jf. § 1 i lov om Energinet.dk, og påvirke konkurrencen på markederne for produktion og handel med elektricitet.

135. Velfungerende konkurrencemarkeder for produktion og handel med elektricitet er med til at sikre effektiviteten i markederne og give forbrugerne de laveste priser. Det er derfor vigtigt, at der ikke skabes forkerte incitament for aktørerne på disse markeder. Forkerte incitament er ikke foreneligt med en effektiv udnyttelse af de økonomiske ressourcer og i forhold til at understøtte konkurrence på markeder med produktion og handel med elektricitet, jf. EFL, § 1, stk.2.

136. SET vurderer endvidere, at markedsmodellen udformning med særskilt balanceringsafregning er en del af rammebetingelserne for driften af Kriegers Flak/operatøren. Da markedsmodellen vil være kendt for de interesserede bydere på koncessionen for Kriegers Flak, vil det være muligt for disse at indregne de konkrete effekter af de særlige rammevilkår i deres individuelle bud på koncessionen.

137. Det vil efter SETs vurdering betyde, at det er de konkrete omkostninger for den enkelte operatør, der *kan være* en følge af den særskilte balanceafregning for Kriegers Flak, der kommer til at indgå i økonomien omkring Kriegers Flak, sammen med de øvrige økonomiske forhold der vil indgå i bydernes overvejelser og bud på koncessionen. Det skaber den bedste sikkerhed for, at omkostningerne bliver lavest mulige og uden negative effekter for effektiviteten i driften af elsystemet i Østdanmark.

138. SET vurderer på den baggrund, at den særskilte balanceafregning ikke strider mod EFLs krav om ikke-diskriminering, jf. lovens § 6, stk. 4, og forbud mod forskelsbehandling, jf. § 24, stk. 2. Den særskilte balanceafregning er en del af de kendte rammebetingelser for operatøren på Kriegers Flak. Den enkelte potentielle operatør kan således prissætte den konkrete betydning af den særskilte balanceafregning i sit bud på koncessionen.

Indstilling

139. På baggrund af vedlagte sagsfremstilling og vurdering indstilles, at Energitilsynet træffer afgørelse om følgende:

- At meddele Energinet.dk, at Energitilsynet godkender markedsmode-len for Kriegers Flak havvindmøllepark, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1.